

Tek. Magyar Nemzeti Múzeum Orsz.
Széchenyi könyvtár BUDAPEST VIII.
Múzeum krt. 14-16.

UJLÉLVIDÉK

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Zombor, Csikás
Benő u. 3. Tel: szerk. és kiadóhivatal 207. éjjel
422, nyomda 213.

Felolós szerkesztő:
M U H I J Á N O S

Előfizetés egy óra: 5.20 P., negyedévre
15.— P. Levélcím: Zombor, postafiók
102, csekksz. 74.050.

A magyar-német ellentámadás Temesvár térségéig vetette vissza az ellenséget A székely csücsök és Marosvásárhely szakaszán több szovjet hadosztály támadása omlott össze — A német légi erők állandóan bombázó zórok alatt tartják a román és szovjet utánpótlási vonalakat

A nyugati arcvonalon nagy német erőösszpontosítás folyik Az ellenség hollandiai ejtőernyős vállalkozása meggyorsítja a német ellenintézkedések kibontakozását — Aachen térségében fokozódó erővel dúl a küzdelem — Az olasz arcvonalon nem változott a helyzet

A Szovjet a Dardanellák demilitarizálását és megnyitását követeli Törökországtól

Berlin, szeptember 19.
A vezéri főhadiszállás keddi hadijelentése közli, hogy Közép-Hollandiában az ellenség megerősítette a német arcvonal mégé földre tett kötelekeit újabb légi uton szállított csapatokkal. A földszállás helyei ellen intézett német támadások az ellenség makacs ellenállása dacára lassan teret nyernek. A Nerpelt köztől hidfőből az ellenség nagy páncélos erővel északi irányban támadott és benyomult Eindhovenbe. Elkeseredett közelharcokban 43 ellenséges páncélos semmisített meg a németek. Aachentől északnyugatra az ellenség a tűzérő és a páncélosok nagyméretű bevetése dacára csak kevés teret tudott nyerni. A Sarostól nyugatra és délre minden ellenséges támadást elhárítottak a németek. Luneville térségében a német ellentámadások továbbra is eredményesen haladnak előre. Az arcvonal többi szakaszáról csak helyi harcok eredményeit jelentették. A tűzérő és a légi erők nagyméretű bevetésével az ellenség tegnap is támadta Boulogne-t és Brestet. Az ellenséges súlyos harcok után betört a városba, azonban a németek több utóhadból kiverték. Brest városa és környéke már csak füstölő romhalmaikkal megmaradt védők a Le Crozon felé igyekeztek visszavonulni és itt harcolnak tovább.

Az ellenség előretörései Saint-Naizaire és Lorient ellen megghiusultak. A Girondé-forkolatában lévő támaszpontjából egy német zászlóalj kitörést intézett Saujon város ellen és

itt nagy ellenséges üzemanyag- és lőszerraktárakat semmisített meg.

Olaszországban a súlyos elhárító harcok Firenzétől északra és az adriai partoknál változatlan hevességgel továbbtartanak. A harcok során az ellenség betöréseket ért el a német vonalakban. A betöréseket a németek elreztelítették. Az ellenség által óhajtott áttörés tegnap is megghiusult. A mindkét részről veszélyes teljes, kemény harcok tovább tartanak.

Románia északnyugati határánál magyar és német kötelek ellentámadásai Temesvár térségéig, Aradtól keletre és Nagyváradtól délkeletre vetették vissza az ellenséget. Marosvásárhelynél és a Székelycsücsök északi részében több szovjet lövészadosztály támadásai húsultak meg. Szanoknál és Grodnónál is ellentámadással visszaverték az ismételt támadó ellenséget. E harcokban egy helyen 24 áttört szovjet páncélos löttek ki a németek, Varsótól északkeletre a szovjet támadások megghiusultak. Ezekben a harcokban a németek ellenséges ellentámadások elhárításánál 29 szovjet páncélos harcosok megghiusultak. A két utóbbi nap alatt 149 páncélos.

Ellenséges bombázók terrortámadást intéztek Wesermünde és Budapest, valamint Magyarország és Szerbia több helysége ellen. Vadászpülők és a légvédelmi tűzérő 19 ellenséges gépet löttek le.

A balükumi térségben tovább tart az elkeseredett küzdelem anélkül, hogy az ellenségnek sikerült volna elérnie a szándékolt áttörést. A német légi erők nagy kötelekkel támogatják az elhárító harcokat. 75 lelött szovjet repülőgép tanuskodik a német vadászpülők hatásos voltáról.

Három nap alatt ezen a szakaszon 240 szovjet páncélos löttek ki a németek.

Közölték a finn képviselőkkel a békefeltételeket

Berlin, szeptember 19.
A svéd távirati iroda egyik Helsinkiből keletkezett jelentését közli a Német Távirati Iroda, amely szerint tegnap este nem hivatalosan közölték a finn képviselőkkel a Szovjet által

Finnország számára szabott békefeltételeket. A finn képviselőházat keddi délutánra hívták össze. A súlyosan megbetegedett Hackzell finn miniszterelnök állapota a kiadott jelentés szerint még mindig aggasztó.

A lengyel hadsereg súlyos veszteségeket szenvedett úgy Olaszországban, mint Franciaországban

Stockholm, szeptember 19.
Jólétesült lengyel körök szerint a szövetségesek oldalán harcoló lengyel hadosztályok embervesztése nagyon súlyos. Az Olaszországban harcoló lengyel csapatok Cassinónál állományuk

ötven százalékát veszítették el. Az olaszországi arcvonalon bevetett két hadosztálynak eddig 12.000 főnyi vesztesége volt, míg a Franciaországban harcoló két lengyel hadosztály augusztusban 3.500 embert veszített.

Szorosabb együttműködés Csungking és a Szovjet között

Berlin, szeptember 19.
A Német Távirati Iroda jelentése szerint Csungkingi politikai néptanácsa, amely az állam ideiglenes parlamentje, olyan határozatot hozott, hogy szorosabb együttműködésre van szükség Csungkingi és a Szovjetunió között. A néptanács határozata szerint rövidesen baráti küldöttséget megneveznek Moszkvába.

bet szó. A földműves párt 8 mandátummal többet szerzett, így helyet követel magának a kormányban. A néppárt 2 mandátummal szaporította eddigi mandátumainak számát és szintén helyet kapna az új kormányban. A szociáldemokraták mandátumot vesztek s így helyeket kell átadni. Bár a konzervatív párt mandátumokat vesztett, mégis Svédország legnagyobb pártja s a kommunisták sikerük mellett is Svédország legkisebbi pártját alkotják. A szociáldemokrata párt vezetője nyilatkozott a helyzettel kapcsolatban és kijelentette, hogy a választásokon elszorított vereség dacára sem kerül sor a pártprogram átállítására és radikálisabb irányzat bevezetésére.

Koalíciós svéd kormány alakul

Stockholm, szeptember 19.
A svéd választási eredmények következtében Stockholmban úgy tudják, hogy koalíciós kormány alakításáról le-

Viharelőtti csend a Narev szakaszán

Az Interinf. jelenti a keleti arcvonalról, hogy a bolsevisták artózkodó magatartása Narev szakaszán vihar előtti csendnek tekinthető, a Varsó körüli viszonylagos harci szünet pedig a bolsevisták súlyos veszteségeire vezet-

hető vissza. Varsónál szeptember 14. óta minden szovjet támadás véresen összeomlott és az ellenség 541 páncélos veszített, ami három teljes páncélos hadosztály állományának felel meg.

A délerdélyi román és szovjet utánpótlási vonalak szakadatlanul német bombazápor alatt állanak

Különösen Temesvár vidékén támadnak a német légi erők

Berlin, szeptember 19.
Az Interinf. jelenti a Kárpáti arcvonalról, hogy a német gyors harcrepülőgépek közelébe erős támadásokat intéztek a román közlekedési célpontok és utánpótlási osztagok ellen különösen Temesvár környékén. A román utánpótlás szempontjából nagyfontosságú lugosi pályaudvaron súlyos pusztításokat okoztak a német bombák. Hatásosan támadták a német légi erők a Temesvár—lugosi vasutvonalat, a pályatestet több helyen felszakították 8 mozdonyt pedig elpusztítottak. A teherszállító kocsikban is nagy károkat okoztak a megismételt német támadások. A német légi erők veszteség nélkül hajtották végre támadásukat.

A német légi erők általában az egész keleti arcvonalon folozott tevékenységet fejtenek ki. Mindenütt eredményesen támogatták a harcoló csapatokat és súlyos csapásokat mértek az ellenségre.

Berlin, szept. 18.

A Kárpátok előterében megindított szovjettámadások tegnap em jártak eredménnyel bár azokat bolsevista csatrepülőkötelékek is támogatták. Német páncélgránátosok Duklától délre áttörték a bolsevisták vonalát és elfoglaltak egy fontos magaslatot. Erdői harcokban a németek körülzárták és megsemmisítettek egy nagyobb bolsevista harccsoportot.

A Szovjet által megszállt lengyel területeken mindenki mindenki ellen harcol!

A londoni lengyelok kommunista ügynökök nevezik a lublini lengyel bizottság vezetőjét

Stockholm, szeptember 19.
A svéd fővárosba érkezett hírek arról számolnak be, hogy a Szovjet által megszállt lengyel területeken mindenki mindenki ellen harcol. A különböző földalatti mozgalmak vezetői kiadták a parancsot, hogy alárendeltjeik irisanak ki minden-

A német légi erők a keleti arcvonal többi szakaszain is eredményes tevékenységet fejtenek ki. A Baltikumban a harcok súlypontján mindenütt beavatkoztak a német csatrepülőkötelékek és különösen Bauske valamint Modohn vidékén támogatták eredményesen a földön folyó harcokat. Számos szovjet páncélos és gépjárművet semmisítettek meg vagy tették használatatlanná.

A Kárpátok harci területén a német csatrepülőkötelékek támadták az ellenséges utánpótlást Déva és Torda vidékén. Az Arad-Déva közötti vasutvonalat, amely az ellenséges utánpótlás szempontjából rendkívül fontos, támadással több helyen megszakították.

hogy a lengyelek pusztá létükkel is súlyos próbára teszik az angolszász—szovjet kapcsolatokat.

A németek Szerbia határán véresen visszaverték a bolgár támadásokat

Berlin, szeptember 19.

Az Interinf. jelenti, hogy a szerb—bolgár határon német—bolgár összefüzésekre került sor, melyek során a németek véresen visszaverték a bolgár támadásokat.

Aachen körülzárására törekszenek az angolszászok

Az Interinf. jelentése szerint Aachen től keletre az erőes német elhárítás arra kényszerítette az angolokat és amerikaiakat, hogy támadásuk irányát észak felé megváltoztassák. Ebben a térségben német ellentámadások is indultak, amelyek több helyen visszaválásra kényszerítették az angolszászokat. Heves harcok lángoltak fel, ame-

TURUL

Filmszínház — Tel. 328

KEDD—CSÜTÖRTÖK

AZ ELLOPOTT TITOK

Főszerepben:

SILVANA JUCHINO
PAOLO BARBARA,
ANTONIO CENTA,

Pótműsor: magyar és UFA hirdó

Az angol nagykövet is részt vett a finn-szovjet tárgyalásokon

Stockholm, szeptember 19.

A Német Távirati Iroda ismertei a svéd távirati iroda jelentését, a mely szerint a finn külügyminiszterium közölte, hogy Moszkvában szeptember 17-én a finn fegyverszüneti bizottság megbeszéléseket folytatott Molotovval. A tárgyalásokon Kermoszkvai angol nagykövet is részt vett.

lye kkorán egyes helységek a nap folyamán többször cseréltek gazdát.

Berlini katonai körök véleménye szerint az angolok és amerikaiak északi irányú támadásának célja valószínűleg Aachen bekerítése. Német részről ennek felismerése után megiettek szükséges ellenintézkedéseket.

A bolgár kormány ismertette programját

Filov volt régenst egy külföldi követség épületében tartóztatták le

Belgrádi jelentés szerint Georgijev bolgár kommunista kormánya ismertette programját. Első helyen természetesen a Szovjetunióval való szoros együttműködés áll és lényeges pontja a kormányprogramnak még a jóviszony ápolása Tito marsallal.

Filov volt régenst egy külföldi követség szónai palotájában fogták el. Je lenleg Bozsilov volt miniszterelnökkel együtt börtönben van. A politikusok, tábornokok és vezető újságírók tömeges öngyilkossága tovább tart. Az öngyilkosok között van Sismanov volt

külügyminiszter, Ratiljev volt közlekedésügyi miniszter és Sztancsev, a Bozsilov kormány volt belügyminisztere.

A SZOVJET CSAPATOK SZÁMOS ROMÁN VEZETŐ SZEMÉLYISÉGET LETARTÓZTATTAK

Genf, szeptember 19.

Megbízható jelentések szerint a szovjet csapatok Antonescu tábor nagy román államvezetón kívül, Antonescu Mihály külügyminisztert, továbbá a hadügyminisztert, a csendőrség főfelügyelőjét és Bukarest volt rendőrfőnökét is letartóztatták.

A TOROK SAJTÓ MOSZKVA BALKÁNI TERJESZKEDÉSÉRŐL

Ankara, szeptember 19.

A Tasviri Efkia c. török lap azt írja, hogy a keleteurópai népek sorát Moszkva irányítja és a Szovjetuniónak eddig minden kérdésben sikerült kiharcolnia az angolszászok beleegyezését.

A francia kommunisták szovjet köztársaságot létesítettek Toulonban

Lisszabon, szeptember 19.

Délfraanciaországban egyre tevékenyebbek a francia kommunisták, akik között számos spanyol bolsevista is van. A kommunisták mindenütt igyekeznek magukhoz ragadni a hatalmat, Toulonban pedig szovjet köztársaságot létesítettek.

„A lengyelek pusztá létükkel is súlyos próbára teszik az angolszász-szovjet kapcsolatokat”

Stockholm, szeptember 19.
A svéd sajtó jelenti, hogy a lengyel kérdés egyre nagyobb port ver fel Londonban. Az angol közvéleményben élénk viták tárgyát képezi a lengyelekkel szembeni angol és szovjet magatartás, ami kellemetlenül érinti a kormányt. A londoni lengyel emigráns kormány egyik kiadványa kommunista ügynökök nevezik a lublini lengyel bizottság vezetőjét.

A svéd sajtó a lengyel kérdésben mutatkozó szovjet—angolszász nézeteltérések nyomán újmat arra, hogy a Szovjet általában minden kérdésben külön utakat követ. Londonban nem hagyták meggyezés nélkül azt a körülményt, hogy

a Szovjet nyilvánosságra hozta a Romániával kötött fegyverszüneti megállapodás szövegét, míg az angolszászok meg ma is titokban tartják az Olaszországgal kötött fegyverszüneti szerződés pontjait.

Bulgária kérdésében is nyilvánvaló a Szovjet szembehelyezkedése szövetségeseinek érdekeivel.

Bulgáriában a kommunisták kezében van minden hatalom.

A svéd sajtó megítélése szerint a Szovjet lábhoz tett fegyverrel áll Németország határai előtt és inkább a Balkánt akarja megszerezni, míg a

kit, aki a másik táborhoz tartozik. Londoni lengyel emigráns körök szerint a varsói lengyel földalatti mozgalom a balkéri lázadás során az eddigi jelentések szerint 25—30 ezer halottat veszített. A harcok alkalmával több mint 100.000 lengyel polgári lakos veszítette életét.

Németország elleni nehéz hadjáratot az angolszászokra bizza. Bár ezzel a svéd megállapítással ellentétben áll az a körülmény, hogy a Baltikumban nagy erővel megkezdte offenzíváját a Szovjet, mindenesetre megállapítható, hogy a Szovjet a balkáni terjeszkedést előbbre helyezte a keleti döntésnél.

A svéd sajtó végül megállapítja,

A Szovjet a Dardanellák demilitarizálását követeli

A brit hírszolgálat alapján közli a Német Távirati Iroda: Az Associated Press jelentése szerint a Szovjet a Dardanellák demilitarizálását követeli és sürgetőleg lépett fel a török kormánynál, hogy tegye szabaddá a közlekedést a szovjet hadihajók részére a tengerszorosokon. Londoni vélemények szerint a szovjet követeléseket az angolszászok is támogatják.

Olaszországban a támadás huszonkettedik napján sem sikerült az ellenséges áttörés

Az Interinf. jelentése szerint Olaszországban Firenzétől északra az angolok erős támadásokat indítottak anélkül hogy említésre méltó eredményeket értek volna el. Az Adriai parvi szakaszon

a VIII. brit hadsereg rohama a támadás huszonkettedik napján sem ért eredményre és a csúhul kitűzött áttörés nem sikerült. A heves harcokban 39 brit páncélos kiégett.

Kedre virradóra Budapest és egyes vidéki városok ellen terrortámadást intézett az ellenség

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Tegnap a kora esti órákban északkeletről és északról berepülve nagy ellenséges kötelékek Budapest és egyes vidéki városok ellen terrortámadást intéztek. Anyagi kár keletkezett. A támadó gépek közül ötöt az éjszakai vadászok, ötöt pedig a légvédelem lőtt le.

Az angolszászok hollandiai ejtőernyős vállalkozása meggyorsítja a német hadműveletek kifejlődését

Az ellenség átkaroló mozdulatára teljesen felkészültek a németek — A nyugati front északi szakaszán nagy német erők vonultak fel

Berlin, szept. 19.

A Német Távirati Iroda katonai munkatársa foglalkozik a nyugati arcvonal helyzetével és a hollandiai ellenséges vállalkozás kapcsán rámutat arra, hogy a jelek szerint az angolszászok Antwerpen és Aachen között vélik legeredményesebbnek a német állások áttörését. Az ellenség nyilvánvaló célja a német nyugati erővonal északi irányú átkarolása és megszüntetése a brit szigetország azon veszélyeztetettségének, amely az északi tengerpari német birtoklásából származik.

A németek számítottak az ellenség ilyen kísérletére és teljesen felkészültek arra. A Hollandiában földre tett ellenséges kötelékek gyors és teljes kiküszöbölése arra mutat, hogy a német elhárítás az északi szárnyon különösen erős. Abban pedig, hogy ide állandóan újabb német hadosztályok érkeznek

arra lehet következtetni, hogy a németek itt a védelmen túlmenően valamit terveznek.

Lehetséges, hogy az ellenség hollandiai akciója meggyorsítja ezt a kifejlődést.

Az Interinf. közlése szerint a német légharctörő utagek 39, a német vadászok pedig 12 ellenséges gépet lőttek le Hollandia felett az ellenség azon kísérlete alkalmából, hogy ejtőernyős és légiúton szállított csapatokkal a német hadsereg hátában támadjon. Az ellenség tehát 51 repülőgépet vesztett a vállalkozás során. Valószínű azonban, hogy a lőtt gépek száma ennél nagyobb és amennyi jelentős beérkezése után az elhárító siker a közönlőtől jóval nagyobb számú ellenséges gép előlévésében jut kifejezésre.

A nyugati arcvonal felett egyébként mindkét részről élénk légvédelem tapasztalható.

Hollandiában teljesen megsemmisült több légiúton szállított angolszász egység

Az Interinf. jelentése szerint a Hollandiában megindított nagyszabású angolszász amerikai hadművelet — amelyek során ejtőernyős csapatok és légiúton szállított egységeket tettek le a német arcvonal mögött főleg Arnheim, Nymegen és Eindhoven érségében — azaz célja indultak meg, hogy tehermentesítsék az Antwerpen és Maastricht között harcoló angolszász egységeket és a jövőben elérhetővé tegyék azoknak a súlyos veszteségeket, amelyek a Maas és Schelde között a legutóbbi napok alatt elszenvedtek.

A harcokról érkezett jelentések szerint két partraszállási helyen teljesen megsemmisítették a lebecsült egységeket.

Kiűrités vagy helybenmaradás

Németországban ma a legnagyobb bűn a téllenség

A nyugatnémetországi helyzettel kapcsolatban a Kölnische Zeitung a következőket írja:

Az ellenséges erők egy része védelmi rendszerünk központja előtt áll beütésre készen azzal a céllal, hogy Aachen térségéből kiindulva átkarolja a Raina és Ruhr vidéket. Ezzel az ország egész lakossága részére elkövetkezett a reális megfontolások és a világos

cselekvések pillanata. Ma százazerek előtt merül fel a kérdés: kiűriteni vagy maradni? Ebből a szempontból a lakosság két csoportra oszlik. Az elsőbe tartoznak azok, akiknek követniük kell fegyelmezetten a kiűritési parancsot, a második csoportba tartozóknak pedig kötelességük helyükön maradni mindaddig amíg az illetékesek ezt szükségesnek tartják. A legnagyobb bűn ma a semmivételezés, a téllenség.

Nagy kanadai erők kerültek német gyűrűbe a Schelde torkolatánál

Berlin, szeptember 19.

Az Interinf. jelenti a nyugati arcvonalról, hogy a Schelde torkolatánál jól előkészített német vállalkozás nagy kanadai erők körülzárására

vezetett. A kanadaiak hiába kíséreltek azzal, hogy áttörjék a német zárógyűrűt. Az ellenség megsemmisítése folyamatban van.

A Maas-Schelde csatorna vonaláról északamerikai erők Nerpelt hid

főjéből támadást kezdtek, hogy megteremtsek az összeköttetést a Hollandiában földre tett légiúton szállított és ejtőernyős alakulatokkal. A földre tett légiúton szállított és ejtőernyős alakulatok ellen a németek összpontosított ellentámadása jól halad előre és már eddig is több csoport megsemmisítését eredményezte. Nerpeltől északra a németek felfogták az összeköttetés megteremtését célzó északamerikai támadást.

Erős északamerikai kötelékek

Maastricht térségéből nagy páncélos és gyalogos erőkkel támadást indítottak Aachentől északi irányba.

A német csapatok még holland területen felfogták a támadást. Az elhárító harcokban

nagy szerep jutott az új német páncéltörő repesznek,

amelyekkel a németek már vasárnap is 36 északamerikai páncélosot lőttek ki. A német csapatok Aachentől délre is visszaverték az északamerikai támadásokat.

A Maastricht-Aachen szakaszhoz délfelé kapcsolódó szakaszokon csak helyi harcok folytak. Egyedül Lunville körül voltak nagyobb küzdelmek, ahol vasárnap támadások és ellentámadások váltották egymást. Az amerikaiaknak sikerült benyomulniuk a városba, azonban a németek egy szárnytámadással feltartóztatták a tovább előretörni akaró ellenséget. Egy német erőcsoport elzárta a városba vezető fő utvonalat s a városba zárt ellenség 17 páncélosát és 27 páncélozott szállító járművét elpusztította. Ezen kívül

nagy zsákmány és sok fogoly került még a németek kezére.

A reggeli órákban azután a németek északról, északkeletről és délkeletről összpontosított támadást intéztek a város ellen s az ellenséget onnan kiverték. Az amerikaiak délről megkísérelt áttörést meghiusították a németek.

A burgundi kapu előtt is heves harcok folytak tegnap.

A nyugati arcvonal harcai

Berlin, szeptember 19.

Német katonai helyen közölték, hogy a burgundi kapu bejáratánál befejeződött a német felvonulás és ezzel véget ért a franciaországi mozgó háború. A betörésre törekvő ellenséget nagy német erők nemcsak feltartóztatták, hanem eredményes ellentámadásokkal vissza is szorították.

A Scheldénél nagy katonai események várhatók. Aachen és Stolberg

között a németek eredményes ellentámadással visszaszerezték az ellenség által elfoglalt területrészeket. Stolberg-től délre súlyos harcok folytak.

A lotharingiai medence szakaszán a németek kemény küzdelemben felfogták az ellenség támadásait. Nancy betörési térségében súlyos harcok folynak. A németek itt is ellentámadásba lendültek.

Ujabb finn menekültek érkeztek Svédországba

Stockholm, szeptember 19.

A Morgens Tidningen jelenti, hogy 5.360 finn család érkezett Svédországba 3.000 háziállatával együtt. A németek mindenütt elősegítették a finn la-

kosság elköltözését és a Torne folyón segédkezet nyújtottak a svéd utászoknak, hogy hidat verjenek a finn menekülők számára.

A háboru utján:

A Po siksága

Európa egyik legsűrűbben lakott területe az a nagyszerű síkság, amely az Alpok és az Apennino-hegység között terül el és az Adriai-tengerre nyílik ki. Olyan, mintha az Adriai-tenger öble volna. Az is volt. A tenger hajdan, néhány százézer esztendővel ezelőtt benyúlt egészen Torino vidékéig, de a tenger nem volt mély, a hegyekből lerohanó folyók és patakok temérdek hordalékot hoztak hele s deltáikkal egészen betamették az öblöt.

A Po folyó a Monte Viso alatt ered a Koltusi-Alpokban s amint a síkságra ér Torino vidékén, azonnal nagy mellékfolyókat vesz föl s mint tekintélyes folyó ömlik keletre. Utközben az Alpokból még több nagy, bővizű folyót vesz fel, de kap vizet délről, az Apennino-hegységből is.

Mivel a folyó temérdek hordaléka nagyon feltölti a folyó árvizgátjai közt a hullámteret, azért a mellékfolyók már nem tudnak belefolyani, hanem külön ömlenek a tengerbe. Ilyen az Adige északon, és a Reno délen. Ezek külön építik deltájukat, de ugyancsak külön deltát építenek a Brenta, a Piave, a Tagliamento és az Isonzo is, úgyhogy az Adria északi zugát Anconától Triestig a delták összeforrott sorozata kerítibe.

„MI AZ A LIDO?”

Amikor a delta kissé előrenyomult a tengerbe, akkor a hullámok a delta anyagát jobbra-balra elteregték s hosszú sáncokat építettek belőle. Ugy nyúlnak el a sekély vízbe ezek a homokcsanak, úgynevezett turzások, mint a bogár csápjai. Elkerítik a tenger sekély öbleit, az úgynevezett lagunákat. Az olaszok a turzást lidónak nevezik. A velencei Lido elkeríti a velencei lagunát.

Amikor az ember még kezdetleges kőkorszakát élte, ezelőtt talán 100.000 esztendővel, akkor a part még sokkal messzebb bent volt a mai síkság helyén, mint ma. A parton akkor is lagunák voltak s ezekben cölöpökre épített házakban laktak a halászok, mert az ilyen cölöppéitményt könnyű volt védelmezni. Messze bean a szárazföldön találtak a régészek ilyen kőkorszakbeli cölöppéitmény maradványokat, elég nagy számmal. Terramara a nevük s ezek kétségtelenül bizonyítják, hogy ott lagunák voltak.

ADRIA VÁROS ÉS UTÓDAI

Amikor a görögök az etruszokkal tengeri kereskedelmet folytattak, az etruszok kikötője volt: Adria város. Jó laguna-kikötő volt, a hajóknak biztos menedéket nyújtott a viharok ellen, de meg a lagunába épített várost ellenség nem tudta megtámadni. Olyan jelentékeny, nagy kikötő lehetett Adria, hogy róla nevezték el a tengert.

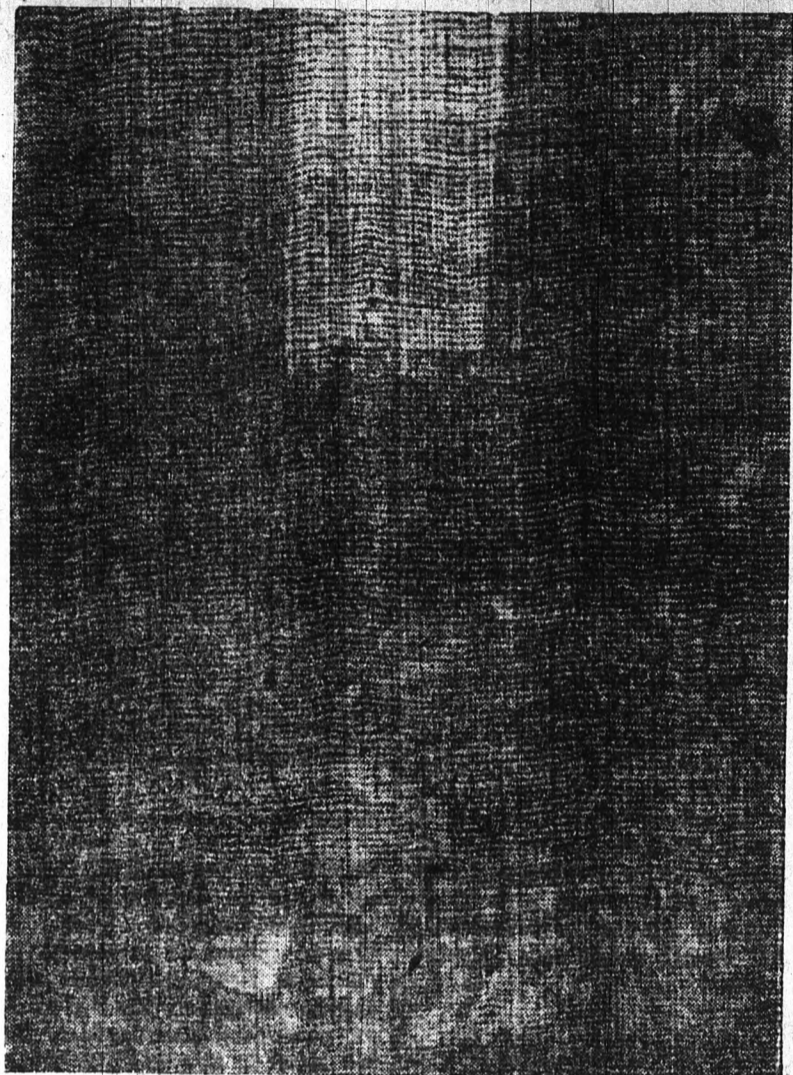
Adria azonban lassankint szárazra került. A hajók nem juthattak el hozzá. Néhány száz év múlva más lagunakikötő keletkezett, a római császárok idejében. Ez volt Ravenna. Ez is cölöpökre épített lagunaváros volt.

A középkorban Ravenna már szárazra került, kénytelenek voltak falal védelmezni. Akkor kezdett el felvirágozni Aquileia, az Isonzo deltájának lagunái közt. Néhány száz esztendeig biztonságban volt, de amikor Attila megjelent, már nem védte meg a várost a laguna s Attila elpusztíthatta. A gazdag kereskedők elmenekültek a Po egyik lagunájá-

ban lévő valami magasabb turzásra, talán a szélhordta homokból épült buckákra települtek le. Ugy hívták ezt a helyet, hogy „Magas-part”, ró-

gi olaszosan „Rio Alto”, mert a rio, riva partot jelent. Ennek a „magas partnak” az emlékét őrzi a Rialto-híd, Venecia kellős közepén. Ez a hely a Brenta elhalt fattyúága mellett van, ez a holt folyómeder a „Canal-Grande”, Venecia fő hajócsatornája.

A kő- és bronzkori cölöppéitmé-

Német páncélgránátosok két épület között találtak fedezéket

Ilyen „álcázó” festést hordanak egyenruhájukon az amerikai katonák

nyek tehát állandóan épülnek itt a lagunákban s legpompásabb kifejlődésüket Venecia tündéri palotaszorában érik el. Kikötő kikötő volt Venecia kikötője mindaddig, amíg csak kicsiny és nem mélyen járó hajók közlekedtek. De a hajók megnöttek, a laguna víze meg sekélyebb lett s az utolsó 200 évben Venecia csendesen meghalt a világkereskedelem számára, pedig hajdan ő volt az egész Földközi-tenger legnagyobb és leggazdagabb hatalmassága. Nem pusztította el semmiféle ellenség, csak csendesen elhunyt s megmaradt, mint valószínű múzeum, mint Földünk egyik legszebb, legérdekesebb látványossága.

A PO MÉRNOKE

A Po folyót a 19. században Palaocapa mérnök tervei szerint szabályozták úgy, hogy a folyó árvizgátjait nagyon messze helyezték el a folyótól, hogy széles legyen az árter. Ezt aztán még közvetlenül a folyó partjára épített, alacsony gátakat védelmezték, úgy, hogy kis árvizek nem öntöttek el hullámterét, de a nagy árvizek ellöntötték s mivel messze voltak egymástól az árvizgátok, a folyó árviz idején nem duzzadt fel túlságosan. Az így félig mentesített hullámteret nevezik gólénának. Ennek az elhibázott szabályozásnak az lett a következménye, hogy a gólénákat a folyó feliszapolta, feltöltötte saját medrét is és ma a Po középvíze magasabban van, mint a ferrarai házak teteje.

És ezt a Palaocapa mérnököt hívták be hazánkba, hogy tanácsot adjon a Tisza szabályozására. Pedig akkor nekünk már a lángelméjű Vásárhelyi Pál megmondta, hogy a folyót szűken kell gátolni, bár ezzel emelkedik az árvízszint, de nem töltődik föl a hullámter. A Károlyi-palotába összehívott értekezleten a tiszai érdekeltség mégis Palaocapa terveit fogadta el. Vásárhelyi azzal a felkiáltással, hogy „akkor tönkre tesszük a Tiszát”, holtan hanyatlott vissza székébe.

A PO-VOLGY GAZDAGSÁGÁNA TITKA

A Po és mellékfolyói mind így felvannak töltve s ennek csak az az egy előnye van, hogy könnyű a folyók vizével a síkságot öntözni. Nagyszerű öntözések termékenyítik a síkságot s ennek lehet köszönni, hogy olyan sűrű népesség szaporodott föl ezen a melegnyaru síkságon. Itt aztán megterem a rizs bőségeseen. Hatalmas városok, gazdag falvak lepik be a síkságot. A települések gazdasági központja Milano, kereskedelmi kikötője ma már inkább Genova, mert annak pompás kikötője van s csak könnyen áthágható hegylánc választja el a gyönyörű síkságtól.

Ez a paradicsomi síkság tele van történelmi és művészi emlékekkel. A városok majdnem mind a síkság szélén, a hegyekből lefutó folyók völgyének nyílásában vannak, mint Torino, Ivrea, Brescia, Verona, délen meg Cremona, Bologna stb.

A síkság minden földjén, amilyen nem rizst tennezenek, kétszer is betakarítják a termést egy év alatt. Gabonafélék, zöldségek, gyümölcsök teremnek mindenfelé, a kerti szedések mellett szederfák virulnak, mert igen szép a selyemtenyésztés is. A fatörzsekre feszített drótokra fut föl a szőlő. Ki van használva minden talpálmányi föld s állandóan dolgoznak a földművelők, itt állig van téli pihenés.

Kik közlekedhetnek az utcán este 8 órától reggel 5 óráig

Az este 8 órától reggel 5 óráig terjedő mozgástilalmat elrendelő állomásparancsnoki intézkedés csak a beteghez siető orvost és szülésznőt vette ki az általános tilalom alól. Illetékes helyről nyert értesülés szerint kivételt képeznek még, tehát este 8 órától reggel 5 óráig közlekedhetnek az utcán azok is, akik beteghez orvost hívnak. Ebben az esetben azonban a szolgálatot teljesítő karhatalmi szery, aki az orvosért sietőt legigazoltatja, elkíséri azt az orvosig. Kivételt képeznek riadó idején, tehát az utcán közlekedhetnek: a házcsoportparancsnok, vagy helyettese a házcsoporton belül, a tömbparancsnok a tömbön belül

és az alkörzet parancsnok a alkörzetben belül. A házcsoport lakói is közlekedhetnek a házcsoportóvóhelyig, a házcsoport légóltalmi őrségének tagjai pedig a parancsnok által kijelölt gyülekező helyig. A hatósági légóltalom beosztottjai is közlekedhetnek a szolgálati helyükig vezető legrövidebb útvonalon. Közlekedésre jogosult továbbá a beteget látogató, vagy más szolgálatot teljesítő lelkész is.

Minden kivételhez — kivéve a riadó esetét — köteles igazolványát magánál hordani és kezében tartani, hogy azonnal, minden keresés nélkül átadhassa az igazoló karhatalmi szerveknek.

Valószínűleg szerdán hirdelnek ítéletet dr. Totth kórházi főorvos bűnperében

Mint ismeretes, dr. Totth László kórházi főorvos bűnperében a legutóbbi tárgyaláson elhangzottak a vád- és védőbeszédok a bíróság a főorvost, a védelem indítványának elfogadásával, szabadlábra helyezte.

Ezen a legutóbbi tárgyaláson a bíróság még nem hirdetett ítéletet, hanem úgy határozott, hogy újabb or-

voszakértőt hallgat ki egyes körülmények tisztázására.

Az orvosszakértő meghallgatására új tárgyalási napot tűzött ki a bíróság. Szerdán, szeptember huszadikán kerül sor a peröntörténet fontosságú szakértői vallomásra. A bíróság valószínűleg még ugyanezen napon ítéletet is hirdet dr. Totth László kórházi főorvos bűnperében.

A Légóltalmi Liga közleményei:

Gyéren lakott vagy lakatlan épületek légóltalma

A honvédelmi miniszter legújabb rendeletben szabályozta a gyéren lakott vagy lakatlan épületek üzemidőn kívüli légóltalmát. Vannak ugyanis olyan épületek, amelyekben a nap bizonyos szakában sokan tartózkodnak, máskor azonban teljesen lakatlanok (üzletházak, mozik, templomok, iskolák, szórakozóhelyek). Ezekre vonatkozóan a honvédelmi miniszter rendelkezése a következő: A gyéren lakott, vagy lakatlan épületek üzemidőn kívüli légóltalmát a szomszédos lakóházakkal és egyéb épületekkel együttesen kell megszervezni. Amennyiben az épületben lakók néhány személy, az épület légóltalmi szolgálatát, főleg tűzvédelmét azok kötelesek ellátni. Ha azután a fellépő kárral, tűzesettel megbirkózni nem tudnak, a szomszédos, üzemidőn velük összekapcsolt ház vagy

házcsoport légóltalmi őrségparancsnokától kérnek segítséget. A kárelhárításhoz szükséges felszereléseket természetesen a gyéren lakott épület tulajdonosának (birtokosának, vezetőjének) kell biztosítani. Amennyiben az épületben nem lakik senki, úgy annak kulcsát a szomszédos ház, illetve házcsoport legközelebb eső házának felügyelőjénél, vagy őrségparancsnokánál kell üzemidőn kívüli elhelyezni úgy, hogy a kulcs minden órában biztosan kéznél legyen. Tűzadás esetén, ha az olyan időben történt, amikor a gyéren lakott épületben senki sincs, vagy nagyon kevesen tartózkodnak, a tűz- és kárvédelemmel megbízott szomszédos légóltalmi egység a gyéren lakott épületre is tartozik vigyázni. Egyébként a gyéren lakott épület maga szervezi meg légóltalmát és az ott tartózkodók közül létesíti a tűzoltóórsót. A tűzoltóórs tagjai légitűzmadás után akkor is elmennek az épülethez, ha egyébként nem tartózkodnának ott.

Zomborban is több ilyen épület van. Ezekre vonatkozóan az intézkedések már jó részt megtörténtek. Mégis, vannak esetek, amelyekben intézkedés szükséges. Felhívjuk azért a gyéren lakott, vagy lakatlan épületek légóltalmi parancsnokait, hogy az üzemidőn kívüli légóltalom megszervezésére tegyék meg a szükséges intézkedéseket. Jelentsék be, hogy melyik szomszédos ház, vagy házcsoport alkalmas a rájuk bízott épület üzemidőn kívüli légóltalmának ellátására, hogy a Légóltalmi Liga hivatalosan is utasítsa ezt a házat, vagy házcsoportot a légóltalom ellátására. Ha eddig még nem történt volna meg, a gyéren lakott, vagy

lakatlan épület parancsnoka gondoskodjék arról, hogy a tulajdonos, birtokos, vagy megbízott gondnok, vezető szerezzé be a szükséges légóltalmi felszerelést. Gondoskodjék a parancsnok arról is, hogy a gyéren lakott vagy lakatlan épület kulcsa üzemidőn kívül olyan helyen legyen, hogy légitűzadás esetén bár-

mikor kéznél legyen. Ez az intézkedés még azokra az esetekre is vonatkozik, amikor hatóságilag megengedett az épület riadó alatti zárvaratása.

Fenti felhívás végrehajtásának ellenőrzését a Légóltalmi Liga a kérdéses épületek felsőbb hatóságaitól is kérni fogja.

Légi veszély a szabadban

Arról már többször volt szó a naplópapok hasábjain, hogy miként viselkedjék a városi közönség a lakóházak óvóhelyein. Most beszéljünk arról, hogy vidéken, üdülés idején vagy kirándulások alkalmával légi veszély esetén mi a tennivaló.

A városi ember már gyakori tapasztalásból tudja, hogy a városi utcákon és házakban mik az előírások, kevesen tudják azonban azt, hogy mit kell tenni akkor, ha a légitűzadás a szabadban ér bennünket vagy legalább is a fejünk felett húznak el az ellenséges repülőgépek.

Vannak vidékek, ahol egyáltalán nincsenek a városi értelemben vett óvóhelyek; kirándulások, táborozások alkalmával pedig épített óvóhely védelmére nem is gondolhatunk.

A szabadban tartózkodó

embereknek repülőgépek közeledésekor feltétlenül ajánlatos elrejtőzni, fák, bokrok, építmények védelmében meghúzódni mindaddig, amíg teljes biztonsággal meg nem állapítható, hogy ellenséges vagy saját repülőgépről van szó. A mozgó embert az ellenséges gépek fedélzeti fegyverekkel tűz alá vehetik. Jó, ha mindenki tudja, hogy az alacsonyan szálló magyar vagy német harci gépek könnyen felismerhetők arról, hogy szányaik alsó részén fekete kereszt látható.

Kirándulások alkalmával, akár néhányad magunkkal vagyunk, de különösen ha népesebb csoportot vezetünk vagy nyílt terepen táborozunk, feltétlenül legyen arra gondunk, hogy figyelőt bizzunk meg, aki idejében figyelmezteti a kiránduló csoportot vagy a tábor vezetőjét repülőgépek közeledéséről.

Erdőben,

testesebb fák törzséhez simulhatunk, persze azon az oldalán, amelyik elkerülő irányban van a gépek érkezésével. Vizmosztá árok, mélyebb patakmeder, sziklás hegyoldal is aránylagosan jó védelmet nyújt. Ha a közelben bánya, kőfüllek vagy barlang van, annak védelmét kell kihasználnunk. Sohase keressünk azonban védelmet vasúti töltés mellett, egyedülálló háznál, magánosan álló, a magasból is jól látható építménynél, avagy pedig hidak alatt, mert az ellenséges légierők talán éppen ezeket akarják szétrombolni.

A fölöttünk lezajló

légicsata közben lehulló töltényhüvelyekkel és a légvédelmi tűzértség elhárító lövedékeinek repeszdarabjaival is számolni kell. Kiváncsiszkodás a szabad terepen még nagyobb veszélyt rejt magában mint a városok háza között. Tudjuk jól, hogy a fővárosban is főként azok sebesültek meg és pusztultak el, akik gondatlanságból az utcán, tereken maradtak, vagy akik feleslegesen kiváncsiskodtak.

Nyaralóhelyeken, üdülőkben. kirándulások alkalmával nyílt terepen tartózkodni tilos. Még az aránylag gyenge tűz is messzire világít s az ellenséges gépek a tűz ütőlőleg támaszkodnak.

nyékén embereket, esetleg hadifonósságu településeket sejtene. A könnyelmű, tüzrakó ember tehát nemcsak magára, hanem az egész vidékre is nagy veszélyt zúdít.

Nyílt mezőkön

földművelés alatt álló területeken lehetőleg húzódjunk a barázdák közé s maradjunk mozdulatlanul, nehogy az ellenséges gépek figyelője észrevegyen. Ez főként a mezőkön, földeken dolgozó emberekre vonatkozik, akik közül a félénkebbek éppen fejvesztett futkározásukkal vonják magukra az ellenséges repülőgépek pilótáinak figyelmét.

Népesebb kirándulásoknál arra is ügyelni kell, hogy ne egyhelyen csoportosuljanak a védelmet keresők. Minél jobban szétszédedünk, annál inkább csökkentjük a veszedelem nagyságát.

Vízparton

alkalmával légi veszély esetén igyekezzünk minél előbb parthoz jutni s ott megfelelő védelmet keresni. Persze a csónakokat nem egy csomóba kell húzni, hanem minél továbbra helyezni egymástól.

Ne feledkezzünk meg arról sem, hogy utazás, kirándulás, üdülés alkalmával mindig legyen a kezünk ügyében egy kis mentődoboz vagy legalább is némi kötőszősz, hogy akár magunkat, akár vezetőt sérült társunkat elsősegélyben részesebbsük. A legfontosabb felelőlegesen hordott mentőfelszerelés nagyon is hasznunkra válhatik, ha csak egy ízben is szüksegünk lehet rá.

Amra is ügyelni kell, hogy az ellenséges gépekről ledobott gyújtóanyagok nem okoznak-e tüzeket a természetben vagy egyéb értékekben. A kezdődő tűz könnyen eloltatható. Ha a tűzveszéllyel nem tudunk önmagunkat megbirkózni, azonnal tegyünk jelentést a legközelebbi csendőrsőn vagy egyéb hatóságnál. Ugyan csak jelenteni kell azt is, ha észrevesszük, hogy a sérült gépekről ejtőanyagok ereszkednek alá, ilyenkor persze lehetőleg a leereszkedés helyének pontos megjelölésével tegyünk meg jelentéseinket.

A legfontosabb erény a légiveszélykor, akár szabadban ér bennünket, akár a városi falak között, a nyugalm és hidegvér, mert a fejvesztett kapkodás komoly bajok forrása lehet, sőt feleslegesen életveszélybe dönthet bennünket.

A németek nem dobálták le mérgezett élelmiszereket Varsóban

Berlin, szeptember 19.

Illetékes német helyen közlatos ragalomnak minősítették azt az angol forrásból terjesztett híresztelést, miszt ha a németek mérgezett élelmiszereket szórtak volna le Varsóra.

Tázdátársaim figyelembe!

Eredeti államilag elismert, nemcsitett Gull-Baba vetőburgonya kapható, azonnali átvétel, tejszészérinti mennyiségben, »vetőmag-vétel» ellenében, amíg a készlet tart. Valamint garantáltan Aranka-mentes lucernamag, Jurérek pontok szerinti gabonaféleségek cseréjével

SAL JÓZSEF

gazdaságában Újszilvácon.

Ugyanot, természetűt Bánkúti 1205 buzavetőmag, mely három évi tenyésztés után csávázatlanul is hivatalos ellenőrzés szerinti nulla %-ban üszökmentes és 99% csiraképes, szabadon vásárolható 49.50 pengős áron, készpénzfizetés mellett.

HIREK

Ügyeletes gyógyszerész: Kizyó gyógyszerész, Rákóczi ut. sarok

Elsőtétítés ma 20 órá-tól reggel 6 óráig

Megnyitják az iskolán kívüli népművelés könyvtárát a közönség számára. Rendkívül érdekes tervet dolgozott ki Cziráky Imre, az iskolán kívüli népművelés zombori körzetének vezetője, a vidék szellemi életének újbóli életre keltésére. Elhatározta, hogy a hatáskörébe tartozó nemzeti felm. legényegyleti és központi iskolai könyvtárakon kívül a központi, közel 1.000 kötetes könyvtár anyagát is a közönség rendelkezésére bocsátja. Azok, akik jó könyveket akarnak olvasni, díjtalanul kaphatnak kölcsön könyvet az iskolán kívüli népművelés központi irodájában minden nap 9—1 óra, a központi iskolában hétfői napon 10—12 óra közt, a Legényegyletben pedig — ifjúsági olvasmányokat — a megszokott hivatalos órák alatt. A népművelés vezetője elhatározta azt is, hogy az ONCSA telefelek számára külön ingyen könyvtárat nyit a Koháry utcai iskolában. Ennek a könyvtárnak megnyitása napok kérdése.

Helyiség kérdése csupán a szabadegyetemi és népművelési tanfolyamok megkezdése. Ismertették már azt a programot, amellyel az iskolán kívüli népművelés az új esztendőben még szorosabban akarja fűzni a város és megye széles rétegeinek kapcsolatát a kultúrával. A népművelés vezetője hosszabb idő óta folytat tárgyalásokat a szabadegyetemi, liceumi és helyesirási tanfolyamok helyiségének biztosítására. Szó van helyesirási, továbbá VI. elemi osztályú tanfolyamok rendezéséről és külön oktatások keretében kívánunk foglalkozni a bevonultak szellemi továbbképzésével. Értésülésünk szerint az előadások helyiségeinek biztosítására szolgáló tárgyalások eredményel kecsegtetnek s a tanfolyamok a közeljövőben megkezdődhetnek.

Egy épületben helyezik el a megyei város közellátási hivatalait. A város közellátási hivatalától nyert felvilágosítás szerint már a legközelebbi jövőben átveszi a város a pénzügyigazgatóságtól a Jókai té. 2. sz. házat, amelyben a szükséges átalakítás, munkálatok befejezése után berendezik a hivatal új helyiségeit. Értésülésünk szerint ugyanitt kap hajlékot a vármegyei Közellátási Felügyelőség is.

BÁCSFÖLDVÁRI HIREK. Meleg és bensőséges ünnepség keretében vett ki csüt. a tantestület Hegedüs Vince tanítótól, akit a közoktatási miniszter 36 évi működés után nyugdíjazott saját kérelmére. A tantestület diszkrét tartott, melyen az előjáróság meghívott vendégek s a volt tanítványok közül a többien megjelentek. Módos István igazgató és Schwerer Imre plébános intézkedtek búcsuszavakat a távozó Hegedüs Vince tanítóhoz, hangoztatva, hogy 36 év alatt, melynek nagyrésze súlyos korszakra esett — mint nevelő, mint katonai megítélés kötelességét s több mint egy évtizeden át mint kánon szolgált egyházat. A volt tanítványok nevében Boha József és Dosztán János mondtak köszönő és búcsuszavakat Hegedüshez. — Özv. Rózsa Jánosné 81 éves földmives asszony, lakásán fölakasztotta magát s mire ráhaláltak már halott volt. Rózsané rendezett anyagi viszonyok között élt, betegségek nem bántották s így tettét csak pillanatnyi elmezavarásban követ-hette el. Nagy részvéttel temették el.

A finn és német csapatok között nem került sor összeütközésre

A németek elősegítik a finn polgári lakosság elköltöztetését

Berlin, szeptember 19.
Az Interinf. jelenti, hogy a Finnországban elszakadó mozgásokat végző német hegyvidékszakadók a bolsevista csapatok szoros nyomon követik. Emiatt számos finn falu a harcok körzetébe került. A német főparancsnokság mindent megtesz, hogy a finn polgári lakosságot megkímélje a háború borzalmaitól és a finn kiűrés megkönnyítése érdekében tehergépkocsikat bocsátott rendelkezésre az elköltöző polgári lakosság ingóságainak elszállítására céljából. A német összekötő tisztek hálás elismeréssel vették tudomásul a német főparancsnokság ilyen magatartását.

Azok az angol forrásból származó hírek, melyek szerint az Aaland szigeteken német és finn csapatok között összeütközésre került sor, nem felelnek meg a valóságnak — közölték finn hivatalos részről.

Német részről szintén megállapítják, hogy sem itt, sem a kandalaksai szakszon, ahol a németek elszakadó mozgásokat hajtanak végre, és harcban állnak a szovjet erőkkel, sehol sem került sor német és finn csapatok összeütközésére.

Heti 100.000 tonnával csökkent az angol széntermelés

Stockholm, szeptember 19.
Svéd lapok londoni tudósítói arról számolnak be, hogy az angol szénelés újra válságos helyzetbe jutott. A termelés az előző időkhez képest heti 100.000 tonnával csökkent annak dacára, hogy kiskorukat vetik igénybe

a munkára. A bányászok minden tízedik, vagy tizenegyedik napon egyszerűen nem jelennek meg a munkahelyen, ami nem csak a termelésben okoz kieséseket, hanem a bérek kifizetésénél és az adók levonásánál is zavarokat idéz elő.

A hatósági légóttalom tagjai riadó esetén a legrövidebb úton kötelesek beosztási helyükre sietni. A hatósági légóttalom tagjait, mint ismeretes, külön igazolvánnyal és karszalaggal látják a riadó esetére, hogy akadálytalanul tudjanak beosztási helyükre menni. Az ellenőrző karhatalmi közegek több ízben megfigyelték, hogy ilyen légóttalom tagok személyek nem arra a célra használják igazolványukat, amely célra azt kiadták s még 2—3 órával a riadójel elhangzása után is ok nélkül közlekednek a város utcáin. A hatóság nyomtatékosan figyelmezteti a légóttalmi szervezet tagjait, hogy a szirénajel felhangzása után a legrövidebb úton és azonnal sietnek beosztási helyükre. Az indokolatlanul utcán tartózkodókkal szemben a legszigorúbban járnak el a jövőben.

Rózsafüzéres zarándoklat a budapesti Világ Királynője Egésztelők Kápolnájának alapkövéhez. Budapest-ről jelentik, hogy Serény Jusztinián bibornok, Magyarországi hercegprímás Kisboldogasszony ünnepén megadta az engedélyt a Világ Királynője Egésztelők Kápolna felépítéséhez. A kápolna a légitámadások áldozatainak kiengesztelésére épül a budai hegyvidék egyik legszebb pontján. A kápolna alapkövetélteli ünnepsége, amelyen vitéz József Ferenc dr. kir. herceg is megjelent csatládjával szeptember 18-án folyt le ünnepélyes külsőségek közt. A zomboriak közül is igen sokan, legalább félelmeben együtt voltak az első tég-lák elhelyezésével. A zombori Miaszszonyunk zárda lelkes nővérei is sok imádsággal s anyagi áldozattal támogatják a lelkek békéjét hirdető kápolna megvalósulását.

Nyerhető-e méz fenyőgyantából. A német mezőgazdasági szervezetnek az a törekvése, hogy a bevételeket emelje, minden területre kiterjed. A délnémetországi Freiburg városban be-rendezett méhészeti intézet a méhjár-ványok leküzdését tűzte ki céljául. Több száz szakértő kísérletezik évente a beteg méhek és lépek tiszteivel, hogy a betegséget megállítsák, arra el-lenszert találjanak. További probléma, hogy hogyan lehetne a fenyőgyantából méz nyerésre. E kísérletek-től függ, hogy milyen mértékben jár-nak el a vándorméhészek varázsa ide-jén a fenyveseket. Ha a várt remé-nyek beteljesednek, komoly emelkedés-sel számolhatunk a méztermelés terén.

OBECSEI HIREK. Ismeretlen hullát fogtak ki a Bácskai Gyárpár kirakodója előtt. A férfiholttest magassága 162 centiméter, életkora 50 év körüli. Kékcsikós ing, barna csikos ceig pantallónadrág, toldott nadrágszaj rézesattal. Jobb lábán fűzős gumitalpu félcipő. Zsebei üresek voltak, személyazonos-ságát nem sikerült megállapítani. De-rekán vesszűből font guzs volt, mely-be egy kő volt húzva. Körülbelül 1—2 hónapja fulladt a vízbe. Nem lehetett megállapítani, hogy öngyilkosság vagy szerencsétlenség történt-e. Aki valamit tud ezzel kapcsolatban, jelentse az obecsei rendőrségen. — A lövisszáltra 1941 évi és annál idősebb lovakat ösz-vért, valamint az összes kettősfogatu lárművet (hintó, fiáker, sárka és fekete rugós, valamint parasztkocsikat és trákkocsikat) elő kell vezetni a kö-vetkező sorrendben: szeptember 26-án A. Á. B. 27-én C. Cs. D. E. P. 29-án G. Gy. H. 29-én I. J. K. L. Ly. 30-án M. N. Ny. O. U. november 16 2-án P. R. S. Sch. 3-án Sz. T. Ty. U. 4-én V. Z. Zs. A sorozás a szerb temető mellett a vásártéren lesz. — A 100 kat. földnél nagyobb területen gazdálkodók-nak a beszolgáltatási kötelezettségeik-ben mutatkozó hiányt igazolniuk kell a nyilvántartó hatóságoknál írásban, mert ellenkező esetben a nyilvántartó ható-ság minden további eljárás mellőzésé-vel pénzbírságot ró ki rájuk.

A háziasszony a műszaki irodában. Az egyik német körzeti székhelyen ta-nulmányi kiállítást nyitottak meg, mely új munkahelyek átképzését szemlélteti. A kiállítás feladata, hogy a német munkafront sokévi munkájának és más munkahelyek tapasztalatait érté-kesítse s az üzemeknek biztatást ad-jon. A rendszeres továbbképzőtevé-kenység eredményeit fényképekkel, grafitikonokkal és a rész munkák meg-villágitásával teszik szemléltetővé. Be-mutatják, hogy nők, kik előzőleg var-rónők, vagy vasalónők voltak, részt-véve a tanfolyamokon, most nagy ü-zemekben előmunkások, vagy segéd-szerelők stb. Egy háziasszony, ki ön-ként jelentkezett munkára s eljésít-ményeivel egyhamar kitűnt, vezetőál-lást tölt be egy műszaki irodában, míg egy napszamos, aki alkalmas a feljgye-lésre, ma munkavezető, egy korábbi rakodómunkás ma üzemevezető. Tanu-latlan emberek lettek a tanfolyamok segítségével hegesztők, szerszámkészí-tősegédek stb.

Brest védői vitézül küzdenek

Berlin, szeptember 19.

Az Interinf. jelenti: Ranke tábor-nok, a bresti német csapatok pa-rancsnoka táviratot intézett Göbbels miniszterhez, amelyben közli, hogy a parancsnoksága alatt harcoló né-met ejtőernyősök esküjükhöz hiven utolsó lehetélig kitartanak Brest füstölő romjai között.

Az angol hírszolgálat jelenti, hogy Ranke tábornok visszautasította a szövetséges főparancsnok megadási felhívását.

A Tribuna de Geneve különtudó-sítója jelenti, hogy a bresti német csapatok hősi ellenállást fejtenek ki a nagy túlerővel rohamozó angol-eszás csapatokkal szemben. Az elő-retört szövetséges csapatokat a ház-tetőkről, a pincékből és a romok kö-zül pusztító elhárító tűz fogadta. Amikor az angolszász légitámadások után a város és kikötő már csak rom má változott, a megmaradt német katonák az utcákon és a romok kö-zött közelharcban verték vissza az el-lenséges támadásokat.

HIREK BÁCSKERESZTURRÓL

A bácskereszturi elemi iskolákban meg-kezdődtek a tanítások. Előadások dé-lután vannak. — Kocsis Miklós gazdát az istállóban ugr megrugta a lova, hogy jobbkarja eltört. — A határban mindenhol megkezdődött a napraforgó cséplése. A termés kitűnő.

Műkedvelő előadás Bácskádvaron. A Kalot és Kalász műkedvelői az ifju-sági egyletben a bombakárosítak ja-vára nagyon szépen sikerült műsoros délutánt rendeztek. Elsőnek A tanu című egyfelvonásos darabot adták elő Kovács Ilonka, Pósa József, Surján Sándor, Németh Sándor, Sipos Géza, Gondos Tibor, Úveges Sándor, Pásztor István, Ruzsik Juci, Gombár Ferenc és Iharossy József. Farkas János honvéd Gyóni Géza »Csak egy éjszakára« című költeményét adta elő, hatámas drámai erővel. A szavaltat »Ejji látomás« dra-matizált költemény követte Ruzsik Ju-ci, osztán János, Klinoczky Gyuri, Dé-vényi Rózsika és Horvá János adták elő kitűnően. Ezután Pósa József az Ismert jóhangu népelelves lépett a kö-zönség elé s kellemes, iskolázott han-gon nagy sikerrel adott elő néhány népdalt. Az énekszámot követte a har-madik darab Az édes anya, háromfel-vonásos színmű előadása. Szereplők voltak: Ruzsik Juci, Gyurcsik Péter, Sipos Géza, Gondos Tibor, Pósa József, Surján Sándor, Galacz Ilona, Németh Sándor, Iharossy József, Szabó István és Mravik János.

Két aratás egy évben. A kertészet-ben már régóta törekszenek az éven-te kétszeri betakarításra, de a mező-gazdaságban elég későn jöttek rá, hogy egy évben kétszer is lehet szüretelni. Németországban kiváló tudósok kísér-leznek az évenként kétszeri aratás-sal s a legjobb eredményeket érték el a legkülönbébb talaj és éghajlati vi-szonyok közt is. A köztes terménye-ket, melyek a legalkalmasabbak a két-szeri szüretelésre, nagyon elterjesztet-tek Németországban. 1932—1938 évek-ben a termények 60 százalékra rug-tak. Ez az emelkedés 1943 évig még csak növekedett. A köztes terménye-nek az a haszna, hogy a második be-takarítás eredményét növelik, így ket-tős szempontból is hasznosak. Ujabb-an a mezei veteményeknél is törekszenek a kettős termésre s ezért rengeteg ba-bot, keltaitat, répát, kalarábét stb. ül-tenek.

KÖZGAZDASÁG

Gazdálkodóknak a mezőgazdasági textilakcióról

Foglalkoztunk már azokkal a tudóvalókkal, amelyek a mezőgazdasági textilakcióban a gazdák részvételével. Később felmerült néhány kérdés — különösen a gazdákat illetően — amelyekre ki kell térni.

Kik részesülnek jutalomban?

A mezőgazdasági termékek beszállítási kötelességével kapcsolatos textiltulajdonosi körében textiltulajdonosban részesítendő:

1. az a gazdálkodó, aki 1943—1944. évi beszállítási kötelességének mindhárom csoportban legalább 100 százalékgig eleget tett;

2. az 1. pont alá nem eső az a gazdálkodó, akinek kenyérgabona, zsír és szabadválasztású 1943—1944. évi beszállítási kötelessége együttvéve a 200 buzaegységet nem haladja meg, feltéve, hogy mezőgazdasági főtevékenységű és összes beszállítási kötelességének a beszállítási köteleesség egyes csoportjaira tekintet nélkül legalább 80 százalékgig teljesítette;

3. az 1. pont alá nem eső és 200—500 buzaegységnyi beszállítási kötelességgel terhelt az a gazdálkodó, aki beszállítási kötelességét a beszállítási köteleesség egyes csoportjaira tekintet nélkül összesen legalább 80 százalékgig teljesítette;

4. 200—500 buzaegységnyi beszállítási kötelességgel terhelt az a gazdálkodó, aki — 1943—1944. évi beszállítási kötelességét a 3. pontban meghatározott mértékig nem teljesítette, feltéve, hogy a közellátási bizottságnak megállapítása szerint a gazdálkodó a jó gazda gondosságával gazdálkodott és

A jutalás módja és mennyisége

A közellátásiügyi miniszter a textiltulajdonosok részvételének figyelembevételével megállapított részletekben megadja a közellátási felügyelőségeknek abból a célból, hogy a közellátási felügyelőség az utalványok egy részét közvetlenül eljuttassa az igényjogosultakat hold, szántóterületen felül gazdálkodóknak, több részét pedig a 100 kat hold szántóterületen aluli gazdálkodók között való szétosztás céljából a községi előjáróságokhoz (polgármesteri hatóságokhoz) mint nyilvántartó hatóságokhoz juttatja. A közellátási felügyelőség az első utalványelosztás során a teljesített beszállítások arányában, a későbbi beszállítások során pedig az utalványössztartósság arányában juttatja meg az általa nyilvántartott gazdálkodók csoportjának juttatandó és az egyes községi előjáróságokhoz továbbítandó utalványok mennyiségét.

A gazdálkodóknak tehát sehol nem kell jelentkeznie, semmit nem kell tenni azért, hogy jutalásban részesüljön. Mert a 100 kat holdon felül gazdálkodók részére a közellátási felügyelőség, a 100 kat holdon aluli gazdálkodók részére pedig a községi előjáróságok önműködően megküldik az utalványokat. Az utalványelosztás folyamatosan több hónapra eloszva történik. Senki se félreértelmezheti tehát, mert aki eddig nem kapta meg utalványát, legkésőbb néhány hónapon belül meg fogja azt kapni.

beszállítási kötelességének a teljesítésénél — saját hibáján kívül — nem tudott nagyobb mértékben eleget tenni;

5. az 1. pont alá nem eső és 5000 buzaegységen felül buzaegységnyi beszállítási kötelességgel terhelt az a gazdálkodó, aki — a változasi napló összes adatainak figyelembevételével megállapított — beszállítási köteleességét a beszállítási köteleesség minden csoportjában legalább 80 százalékgig teljesítette;

6. 5000 buzaegységen felül buzaegységnyi beszállítási kötelességgel terhelt az a gazdálkodó, aki 1943—1944. évi beszállítási kötelességének a beszállítási köteleesség bármelyik csoportjában 80 százalékgig sem tett eleget, de együttvéve mind a három csoportban megállapított beszállítási köteleesség buzaegységsszáma 100 százalékgig teljesítette, feltéve, hogy a közellátási bizottságnak megállapítása szerint a gazdálkodó a jó gazda gondosságával gazdálkodott és beszállítási köteleességének a teljesítésénél — saját hibáján kívül — nem tudott nagyobb mértékben eleget tenni.

A JUTTATÁS SORRENDEJE

Elsősorban az 1. pont alá eső gazdálkodókat kell textiltulajdonosban részesíteni. A 2—6 pont alá eső gazdálkodókat a nyilvántartó hatóság a rendelkezésére álló utalványmennyiséghez képest olyan időrendi sorrendben részesíti textiltulajdonosban, hogy azok a gazdálkodók kapnak előbb utalványt, akik mindhárom csoportban megállapított beszállítási köteleességüket nagyobb százalékban teljesítették.

A gazdálkodóknak juttatandó utalványok mennyiségének megállapítása céljából a gazdálap 14. tábláján a »Beszállítási köteleesség« rovatában feltüntetett mindhárom csoportba tartozó buzaegységsszámok összegéhez hozzá kell adni az ugyanennek a táblának »Többi« rovatában feltüntetett mindhárom csoportba tartozó buzaegységsszámok összegét; illetőleg le kell vonni a »Hibány« rovat buzaegységsszámainak összegét. Ezt is a közellátási felügyelőség, illetve a községi előjáróság végzi. Az így nyert összeg a textiltulajdonosok jutalás alapja. Ha az így nyert összeg a 2000 buzaegységsszámot nem haladja meg, három, egyenként 50 pengő értékű textiltulajdonosi megvásárlásra jogosító utalvány, ha pedig az így nyert összeg a 2000 buzaegységet meghaladja az első 2000 buzaegység után három egyenként 50 pengő értékű, azonfelül minden befejezett 1000 buzaegység után további egy 50 pengő értékű textiltulajdonosi megvásárlásra jogosító utalványt kell adni.

Itt kell megemlítenünk arról, hogy a közellátásiügyi miniszter 15. számú utasítása a 31.000—1944. K. M. számú körrendelet 5. bekezdésének az a rendelkezését amely szerint egy-egy munkás család részér legfeljebb hat darab, egyenként 50 pengő értékű textiltulajdonosi adható ki, a következőképpen módosította, illetve egészítette ki:

Ha a gazdálkodó egy családból három vagy annál több személyt foglalkoztat gazdaságában mezőgazdasági (testi) munkásként,

a munkás család részére kiadott hat darab textiltulajdonosi adható ki, a foglalkoztatott harmadik és minden további családtag részére további hat darab textiltulajdonosi adható ki. Ez a rendelkezés a mezőgazdasági munkát végző gazdálkodóra és családtagjaira értelemszerűen vonatkozik. Ha a gazdálkodó a gazdaságában foglalkoztatott mezőgazdasági munkásokat a mezőgazdasági (testi) munkát végző gazdálkodót és családját is figyelembevéve, a rendelkezésére álló utalványokból a fentebb meghatározott mértékig kiadta és ezenfelül még további utalványokkal rendelkezik, ez az utalványmennyiség a mezőgazdasági munkát végző gazdálkodó és munkások között arányosan osztandó el. Ebben az esetben egy-egy munkás család hatnál több textiltulajdonosi adható ki. A gazdálkodó rendelkezésére bocsátott textiltulajdonosi adható ki a gazdálkodó és családtagjai csak abban az esetben részesülhetnek, ha mezőgazdasági munkát rendszeresen végeznek. Ha a gazdálkodó a gazdaságában előforduló összes mezőgazdasági munkákat kézen munkások igénybevétele nélkül maga (családtagjaival) végzi el, a rendelkezésére bocsátott textiltulajdonosi adható ki — azokra tekintet nélkül — megartására jogosult.

AZ IGÉNYJOGOSULT MUNKÁSOK

A gazdálkodó köteles a közellátási felügyelőségtől, vagy községi előjáróságtól kért utalványokat a ter-

mésben befejezett munka végzése után résztvevő munkásai (konvenciók családok, somnás kényelmű munkások, részes kertészek, aratómunkások, cséplőmunkások, napozások, ispán, stb.) között kiosztani. Abban a kérdésben, hogy melyik munkás hány utalványt kap, a gazdálkodó a munkás által elvégzett munkateljesítmény alapján határoz. A munkás utalványt akkor kap tehát, ha a végzett munkateljesítménye alapján a gazda arra érdemesnek tartja. A gazdák természetesen tekintettel lesznek a sokgyermekes családokra. Az a munkás, akinek sok gyermeke van, ha egyébként munkateljesítménye révén megérdemli, elsősorban fog gazdálkodó utalványt kapni.

AZ UTALVÁNYOK SZÉTOZTÁSA

Az utalványokat nem egyszerre osztják szét, hanem folyamatosan, több hónapra eloszva. A mezőgazdasági textiltulajdonosban ugyanis akkora nagy árumennyiségről van szó, hogy azt az akcióban résztvevő kereskedők nem is tudnák egyszerre koraombahozni.

Elsősorban a prémiumos, tehát a százszázalékos, vagy azon felül eleget tett gazdálkodók kapják meg a textiltulajdonosi adható ki. Ezek részére is folyamatosan van még a szétosztás és előrelátható csak néhány hét múlva fejeződik be. A beszállítási köteleességüket százszázalékosan aul teljesített gazdálkodókat csak ezután kerülnek sorra az első ismertetett jutalási sorrend alapján.

Magyar találmány a szőlőkonzerváló készülék

A szőlőszem hamvának titka

Hígyenkor őszel, amikor érik a szőlő és közelg a szüret, azt szeretnénk, hogy ha annak a sok érett, finom gyümölcsnek legalább csak egy részét tudnánk félre eltenni, amit kénytelenek vagyunk gyorsan elfogyasztani, vagy pedig más célokra felhasználni. Ugyanis

eddig szőlőt hosszabb időre eltenni nem lehetett. Egy-két hónap múlva a szőlő romlani kezdett, penészesedett, a fűtről a szemek lehullottak, vagy ha a fagy beállt, napok alatt megsemmisült a legbiztosabb helyre elrett szőlő is. Így aztán bement a köztudatba, hogy szőlőt eltenni hosszabb időre nem is lehetőséges. Annál meglepőbb volt az, hogy a múlt télen

már nemcsak karácsonykor, hanem még februárban is lehetett csaknem ép szőlőfűtrőket látni egyes nagykereskedések kirakataliban

és az üzletekben. Előbb azt hittük, hogy délről, Olaszországból, vagy Spanyolországból került hozzánk ez a szőlő és így természetesen találtuk, hogy a decemberi hidegben és februárban is van nálunk szőlő. Kiderült azonban, hogy a kirakatalban és az üzletekben található szőlő nem idegen eredetű volt, hanem Magyarországon termelt, mégpedig nem is valamilyen különleges fajta volt, hanem egyszerű csemegeszőlő, ami bárhol megterem az országban. A titka pedig az, hogy

egy magyar kisember: Budai János asztalosmester feltalálta a szőlőkonzerváló és szállító készüléket, amivel egycsapásra megoldotta a szőlő téli eltartásának kérdését.

A feltaláló nyilatkozott a készülékről:

— Találmányomban nincsen semmi féle ördögesség — mondotta. Anynyira egyszerű, hogy azon kell csodálkoznom, hogy eddig nem találták fel. Egy 70×40 cm-es, négylábos álló

fakere, spárga, vagy drótbólval és csipeszekkel. Az egész azon az elgondoláson nyugszik, hogy szőlőfűtrőt hamvával mindjárt a szőlőtökénél kell eltenni, vagyis meg kell kímélni attól, hogy a szőlőszemek hamva leőrödjön, mert

a szőlőszem hamva konzerválja a szőlőt.

Eddig éppen az volt a baj, hogy a szedéskor a legnagyobb kímélet mellett sem lehetett megóvni a szőlőfűtrőket az ütődésektől, a törődésektől és attól, hogy hamva leőrödjék. Készülékem véglegesen kiküszöböli a szőlő hamvának leőrödését. Tökérelvágva a fűtrőket, azonnal felfüggesztjük a kifeszített drótokra és így elérhető az, hogy még márciusban is ép és egészséges lehessen a szőlő. Ezenkívül a szőlő szállításának kérdése is egyszerűen és tökéletesen megoldható.

A készülék előállítására a mai viszonyok között sem jelent komoly nehézséget,

mert hiszen fadarab, fécdarab, dróthulladék, vagy spárga, még mindig kapható. Az elmúlt télen a készülékben elrett szőlő 99%-a épen megmaradt, úgy hogy a találmány tökéletesnek mondható.

A találmány különben nemzetgazdasági szempontból is felmérhetetlen jelentőségű, hiszen egycsapásra megoldja a magyar szőlőnek északi országokba való szállítását. Eddig majd nem semmit sem tudunk külföldre szállítani, így azonban szinte korlátlan mennyiségben szállíthatunk. A magyar kisember józansága és leleményessége így jelentősen hozzájárult, hogy egyik kincsünk, a magyar szőlő világhírré jusson.

Délvidék

amit lapunk

Egy hid a levegőbe röpül...

A keleti front középső szakaszán, augusztus hó

A főhadnagy kánutatót a rozs között:

— Ötszáz méterre lehet, Kamerád, — fel kell robbantanunk mindenáron! Aztán behúzza a fejét s várta vagy öt percet: a tulsó partról zudult az akna az erdőszélére.

A fűvön még csillogott a harinat, mint az aprószemű gyémánt, s a szél vihögött a fák között. A magyar erdő néhány száz méterre húzódott a folyó kanyarulatótól, az orosz fenyves fái pedig a parton sorakoztak.

Fel kell robbantanunk a hidat, fölösleges vérontás átengedni őket.

... Két honvéd és két német katonát furta magát előre a földhányások közt, vakondok módjára. Ottlyk Attila a zentai utászok főhadnagya, Erzdorff Kurt müncheni utászhadnagy, Medgyesy Ferenc őrvezető és Hellmut Rösner.

Utánuk nyomul a két raj, észrevétlenül. A rozstábla szélén megálltak és figyelték a folyót.

— Épp kilénem a ronda fejt, ha nem kéne kukásomunk! — mérgeződött Brunner Vilmos őrvezető, amikor a fenyvesben vigyázatlanul előbukkant egy orosz sarkával letakart fel. De elhallgatott nyomban, s legzűvősebben a föld tüzes mélyébe dugta volna fejét, amikor ormóttan vasszörny tört elő az erdőből és vaktában lövődözött a rozs közé. A kalászkok feje repült szanaszét, mintha valami kíméletlen arató kaszána a táblát.

Jó szeme van a muszkának is, meglátta a senki földjéről előnyomulókát!

Ódáról két másik acélvár bukkant elő: a német páncélosok tűz alá fogták a T 34-et.

Ötszáz méter

nem nagy ut, de acélidegű legyen az, aki tűzben végigkussza két és fél óra alatt az ellenség felé! Pedig legalább ennyi idő kell a hidhoz, ahol a tulsó parton már gyülekezik az orosz...

— Piu piuu!!!! — süvített a levegő, s az ember dobogó szívvel bujik a krumpfokor mögé. Nem véd ugyan a legkisebb repszől sem, de legalább eltakarja a fejet valahogy.

Mintha Wagner ismeretlen, százszor zseniálisabb mesteré látzaná a háboru színműviát: a géppisztoly a rétel vezérhangszere, aknavetők festik alá az ördögi muzsikát, feloldhatatlan feszültséggel tellve a lelket, nehézzéppuska az obca, a fűléba pedig a Sztalin-örgona is beledörög: fantasztikusan, félelmetesen szép a dörgő fegyverek zenéje.

Már csak száz méter a hid, de az a renkezebb utszakasz!

— Robbanó anyagot, — szúja Ottlyk főhadnagy, s az őrvezető odacsuszta az ő csomagját is.

Az idő megállt. S a négy ember megégször fordult, vissza, a rozsig: e! kellett vinni mind a százötven kiló robbanó anyagot, hogy biztosan sikerüljön a robbanás. — nem ér rá az ember pontosan rákötni a hid cölöpjeire.

De már csak pár méter az ut... S közben pittyegnek szakadatlanul a géppisztolyok, a puskák!

Hoppadt hordó hevert a hid lábánál, lezuhant valamelyik gépkocsiról. Az oldalán lyukat vágott egy éles ködarák, ott szivárgott lassan a benzín.

A lélekzet is elakadt, amikor a főhadnagy odakuszott a hordóhoz és felgyújtotta a benzint. Lángolt, füstölt a benzín és a szél felénk hozta a füstöt,

mint a jótékony köd, eltakarta a hid alját a szemek elől.

Erzdorff hadnagy is ott volt már, begázolt a folyóba és szétve kötözték fel a robbanóanyagot: minden pillanat egy életet ér, ha eloszlik a füst, száz

Mintha a föld háborgó belseje

szakadt volna ki, iszonyu robbanás remegtette meg az ég boltozatát is, hullott a por az erős eső a levegőből s száz darabra tépve rogyott a habokba a hid.

A dermedt esendben a harcokcsák párbaja is félbeszakadt, pedig három orosz harcokcsi és három német páncélos lötte már egymást kétszáz méternyire, a rozstábla szélén!

O. főhadnagy homlokán csorgott a vér, — szerencsére kicsi volt a repsz.

Kamerád, aknazár van arrafelől! — ordította Erzdorff, de a hangját így is elnyelte a csatazaj. Mert zudult az akna a tulsó oldalra, elkekeredett dühhel verette a krumpföldet és a rozstáblát a megrekedt orosz.

Azon az uton, amelyiken jöttek, nem lehetett már visszavonulni, ott küzdöttek már a páncélosok, keresztüliporva a mezőt. Csak kanyarodni, kanyarodni jobbra, arrafelől húzódott el a két raj is, biztosan.

Zengett, döngött a folyópart a szörnyű tűzben. O. főhadnagy és Hellmut Rösner tépte a földből az aknát: két

orosz puska mégsem hibázhat!

Igy azonban nem gondolja az ember, hogy valaki egészen a hidig mérészkedik előre.

Ég már a gyújtószinor! Három ötvenkilós piros csomag nehezedik a hidra, kettő a cölöpökre egy pedig a hid hátára — erős, soktonmás hid ez, kibírja a harcokcsit is talán!

aknát kell felszedni, középen legalább is — akkor talán ki lehet rohanni még az aknazáron át.

Ha szerencséje van az embernek. Egyszerre ugrottak fel s mint a szél vész, száguldottak át a rozson. Dörögtek amagyar fegyverek, tüzzel védve a hős utászokat. Csak az Uristen csodája, hogy orosz lövedék nem érte egyiket sem.

S a rozsból visszahúzódott már a két raj is.

A szétszakadt gerendák, kettéropantott cölöpdarabok lenn usztak már messze-messze a folyón. S Ottlyk Attila főhadnagy egy keményhátu bunkerben finom jó italt ivott bajtársaival, s úgy érezte, nagyon fáradt és nagyon-nagyon boldog...

Sokszor nem kell a boldogsághoz más, csak másfél mázsa robbanóanyag egy hord óbenzin és a bátor szív motorja, ami keresztülgázol minden borzalom között is ezer veszedelmen.

Feressey János
hadapródörmester
haditudósító.

Magyar ember volt Kína egyik legalaposabb ismerője

Emlékezés Lóczy Lajosra akinek nem sikerült behatolni a Tibetbe

1886-ban kiváló szakkönyv jelent meg a magyar könyvpiacra Lóczy Lajos írta: „A kínai birodalom természeti viszonyainak és országainak leírása” címmel. A szerzőt még akkor jóformán senki sem ismerte. A könyv megjelenésekor nagyot nézett a magyar tudományos világ. A kiváló fiatal földrajztudós művében a legjobb és a legkimerítőbb leírást nyújtotta az akkor még meglehetősen feltáratlan Kínáról.

Lóczy Lajos nevére ez a könyv egyszerre világhíressé tette.

A szerény tudós ekkor még igen alacsony állásban volt. Bár neve majdnem olyan ismert volt, mint Sven Hediné, a híres svéd utazóé, idehaza még mindig csak a Nemzeti Múzeum egy kicsi csendes munkaszobájával kellett megelégednie. Jó néhány év telt el, amíg itthon is elismerték rendkívüli tehetségét és kinevezték egyetemi tanárnak.

Lóczy Lajos a maga erejéből és küzdelméből járta be Kínát és ismertette meg a művelt Nyugattal. Mint csaknem valamennyi kiváló magyar tudósunk, szegény ember volt. Kínai utját a nagy magyarnak, Széchenyi Istvánnak fia kíséretében tette meg. Ez az érdekes életű magyar mánás, Széchenyi Béla, édesapja halála után elhatározta, hogy Kelet felé indul, felkeresi Kínát és ismereteket gyűjt a keleti csodabirodalomról. Mikor Lóczy Lajos mint fiatal ember értesült a magyar mánás keleti utazásáról, kíséretébe szegődött. 1877. karcsonyai előtti néhány nappal indultak el az Adria egyik kikötőjéből, hogy a Vörös tengeren át Indiába hajózzanak. Első utjuk Sanghaiba ve-

zetett. Az ut rendkívül kalandos volt.

A magyar mánás, ahol csak kikötöttek, kiszállt vadászni, vagy a benszüllött törzsfőnökök meglátogatására.

A kárprázatosan exotikus Jáván is megfordultak, ahol a fiatal Lóczy hatalmas sportteljesítménnyel, bámulatos rövid idő alatt megmászta a híres Merapid vulkánt.

Lóczy Sanghaiból indult el önálló útjára. A Jang-cse-kiangon hajózott lefelé, egy ugynevezett dzsunkán, színes vitorlásan. Közel kétezer kilométeres távot tett meg Kína legnagyobb folyóján, amikor egyre szűkebb lett a folyó medre, mind kisebb és kisebb hajón utazott tovább.

Gyönyörű, vadregényes, emberi szem nem látta tájakat járt be.

Utközben állandóan dolgozott, rajzolta a vidéket, gyűjtötte az adatokat és készítette a térképeket. Sok küzdelem és fáradságos munka után végre elérte Sucau-t, a végállomás-ként kitűzött kínai várost.

Ez a hatalmas felfedező munka azonban nem volt elegendő Lóczy számára. Elhatározta, hogy társaival behatol Tibet belsejébe is. Ez az utjuk végig izgalmas között folyt le.

Az egyik tartomány határán, az égigérő hegygerinceken, a dalai Láma katonasága feltartóztatta őket.

Hiába szerzett Lóczy nagy utánjárás-sal a pekingi külügyminisztériumban az osztrák-magyar követ útján utlevelet, az ország titokatos uralkodója, a dalai Láma fegyveres erővel űzte el a betolakodó idegeneket. Lóczyék azonban mindez nem tor-

pantotta meg. Ha már odáig megtették nagy küzdelmek közepette az utat, nem nyugodtak bele, hogy visszaforduljanak. Elhatározták, hogy nagy kerülővel, titokzatos hágókon nyomulnak be a csodálatos ország belsejébe.

Sajnos, ez a vállalkozásuk nem sikerült. A bennszülettek mindenhol megneszelték érkezésüket és a tibeti katonák utját állták a magyarok káros kutatómunkájának.

Mint annakidején, Kőrösi Csoma Sándort, Déchy Mórt, éppúgy Lóczy Lajost is utolérte a Tibetet kutatni akaró magyar tudósok végzete. Dolgavégezetlenül volt kénytelen visszahátrálni Indiába... Bár Tibetet nem ismerhette meg, mégis

elévülhetetlen szolgáratot tett az egész emberiség tudományos előrehaladásának

kiváló szakkönyvével, amellyel az akkori Kínát az egész művelt világ gal megismertette. Emlékét nemcsak a magyar haza, hanem az egész tudományos világ hálával őrzi.

Dr. K. J.

A Délvidék tábori póstája

Balogh István honvéd (Z.881) úzen szüleinek, testvéreinek és rokonainak: jól van, egészséges, csak az a panasza, hogy kevés postát kap az otthoniaktól. Mindnyájuknak szerető csókjait és üdvözlését küldi. Külön emlékezik meg tábori lapján egy kislányról: Sutyikáról, akit szeretettel köszönt és csókol a messze távolból.

Tóth Harsányi János honvéd (F.919) édesanyját, Margitka hugát, nagybátyját, nényét és ismerőseit köszönti. Jól érzi magát, semmi baja nincs. Kéri szeretetét, süríbben keressék föl őt tábori lapjaikkal. Igéni, hogy minden lapra válaszolni fog.

Ricket György honvéd (C.991) feleségét, kielányát, szüleit, anyósát, apósát köszönti sok szeretettel. Mindenkinek csókjait küldi s kér is mindenkint, hogy gyakrabban írjanak neki.

Gombás József őrmester (Z.111) tábori lapján — rajta kívül — még a következők köszöntik hozzátartozóikat, ismerőseiket és zombori bajtársaikat: Bevárdi Vilmos szkv., Bozoki László tizedes, Petrekánics Jenő honvéd. Uzenik, hogy jól érzik magukat és sokat gondolnak az itthoniakra.

APRÓHIRDETÉSEK

ELVESZETT Tomajek György névre szóló, kereskedelmi III-a osztályos bizonyítvány. Kérem a b. megtalálót jutalom ellenében adja át a kereskedelmi iskolában. a-1401-

FIZETŐPINCÉR azonnali belépésre felvétetik, Zombor, Zrínyi utca 4 vendéglő. a-1397-

ELADÓK recamierek, ottománok, madracok, gyermekágyak, hálószoba, ebédlő, 3 öltöny férfiruha, egy Singer varrógép, egy sparker, egy rádió és egy írógép. Zombor, Petőfi utca 7. a-1402-

SZÖVŐMESTERT azonnali beépésre, több évi gyakorlattal rendelkezőt felveszek. Ugyanott szövőmunkásként Jackard gépen dolgozik munkát nyerhet. Molnár selyemszövőde, Zombor — Árpád utca 23. a-1400-